

Diotima

Innehållsförteckning

Diotima.....	1
1. Inledning och problemformulering.....	3
2. Karaktärernas syn på kärlek och kön.....	4
2.1 Karaktärerna i Lysis.....	4
2.2 Phaedros, Pausinias och Eryximachos tal i Symposion.....	4
2.3 Aristophanes och Agathons tal i Symposion.....	5
2.4 Sokrates tal och Diotimas budskap i Symposion.....	6
2.5 De tre talen i Phaedros.....	7
2.6 Sammanfattningsvis.....	7
3. Problemet och David Halperins lösningar.....	8
3.1 Diotima som icke-man.....	8
3.2 Halperin om Diotima som moder.....	9
3.3 Feminina förhållanden.....	9
4. Angela Hobbs tolkningar av Diotimas kön.....	11
4.1 Kvinnliga förhållanden mellan män.....	11
4.2 Platons feminina och maskulina bildspråk.....	11
4.3 Den ambivalente Platon.....	12
5. Konklusion och analys.....	13
6. Referenser.....	14

1. Inledning och problemformulering

Det råder liten tvekan om att Platon skriver om mäns kärlek. Huvudpersonen i Platons dialoger, Sokrates, är en man som diskuterar med män. Kvinnor har inget rum i de diskussioner som sker mellan männen i Platons dialoger, vilket tydligt visas i början av dialogen Symposium (176e) när rummets enda kvinna, den flöjtspelande flickan, avvisas till ”husets andra kvinnor” för att männen ska diskutera.

Det är också tydligt att de diskuterar homosexuell kärlek i dialogerna – med ett fåtal undantag. Det som förutsätts i varje dialogs början är att kärlek sker mellan två män, som oftast har en viss ålderskillnad. Jag kommer att gå igenom undantagen senare, men jag anser att de bör ses som perifera i sammanhanget.

Det jag tänker diskutera i den här essän är inte frånvaron av Platons diskussion av annan mellanmännisklig kärlek, även om den är intressant ur framförallt genusvetenskapligt perspektiv. Istället vill jag diskutera Diotima. I dialogen Symposium handlar i princip hela Sokrates tal – som ses som dialogens centrala del – om ett referat av en dialog mellan Sokrates och Diotima. Det anmärkningsvärda är att Diotima är en kvinna – just den part som i resten av Platons kärleksdialoger helt förbises.

Sokrates sågar på dialektiskt vis Agathons (föregående talares) syn på kärlek för att sedan säga att han själv brukade tänka fel på samma sätt, tills han blev lärd av Diotima, som han beskriver som inte bara en väldigt vis kvinna, utan också att ”She is the one who taught me the art of love”. Det är uppenbart att Diotima inte bara är en karaktär bland flera.

Frågan jag vill besvara är: Hur kommer det sig att Platon porträtterar Sokrates mästare i kärlek som en kvinna, när det bara är manlig kärlek Platon diskuterar i dialogerna om kärlek? Jag kommer att studera det här i de tre dialogerna Lysis, Symposium och Phaedros.¹

¹ Jag läser dialogerna i engelsk översättning.

2. Karaktärernas syn på kärlek och kön

Jag ska börja med att gå igenom hur de olika karaktärerna i de tre dialogerna talar om och ser på kärlek, för att försöka ge en bild av det rum och det sammanhang som Diotima och Sokrates verkade.

2.1 Karaktärerna i Lysis

I början av Lysis träffar Sokrates Ktesippos och Hippothales på gatan.² Det visar sig att Hippothales är förälskad i en pojke, Lysis. De börjar diskutera kärleken, och det är genom hela diskussionen tydligt att det är manlig kärlek de diskuterar. Det märks på innehållet och på språket. Jag exemplifierar hur replikerna kan se ut:

”If you make a conquest of a boy like this, then everything you've said and sung turns out to eulogize yourself as victor in having won such a boyfriend. But if he gets away, then the greater your praise of his beauty and goodness, the more you will seem to have lost and the more you will be ridiculed. This is why the skilled lover doesn't praise his beloved until he has him: he fears how the future may turn out. And besides, these good-looking boys, if anybody praises them, get swelled heads and start to think they're really somebody. Doesn't it seem that way to you?” (Lysis: 205e-206a)

Det är tydligt att dialogen handlar om hur män charmar de pojkar de är förälskade i. Alla tredjepersonspronomen är maskulina och personorden som nämns är ”boy”, ”boyfriend” och ”beloved” i olika former. I resten av dialogen diskuteras vänskap och omtyckande med betoning på *philia* snarare än *eros*. Därför är det mindre betoning på förhållanden och ickesexuell kärlek.

2.2 Phaedros, Pausinias och Eryximachos tal i Symposion

Phaedros inleder sitt tal med att tala varmt om hur pojkar behöver älskare, och att älskare behöver pojkar. Han nämner aldrig explicit att dessa älskare till pojkarna är män, men i dialogens kontext och den historiska kontexten är det uppenbart. Att pojkarnas älskare är män. Relationerna var hierarkiska där pojkarna var underlägsna (vilket troligen är anledningen till att Phaedros säger att pojkarna bör ha en ”omhändertagande” älskare). (Symposion: 178c-d)

Pausinias börjar med en mytologisk inledning. Han talar om Afrodite, för att han menar att man inte

² Karaktärer är män, när annat ej är angivet. Detta av enkelhet, då män är så otroligt dominerande i de tre dialoger jag läser i essän.

kan tala om Eros utan att tala om Afrodite. Han fortsätter med att beskriva Afrodite som två olika gudar,

”One is an older deity, the motherless daughter of Uranus, the god of heaven: she is known as Urania, or Heavenly Aphrodite. The other goddess is younger, the daughter of Zeus and Dione: her name is Pandemos, or Common Aphrodite. It follows, therefore, that there is a Common as well as a Heavenly Love, depending on which goddess is Love's partner.”³ (Symposion:180d-e)

Common Aphrodites kärlek beskrivs som den ”vulgära kärleken” som slår till varsomhelst, till kvinnor såväl som till män och till kroppen mer än själen. Det är en egoistisk kärlek som bara bryr sig om att mätta sexuell lust. Den är blind för det hedersamma och dygdiga. (Symposion:181b-c)

Heavenly Aphrodites kärlek är, enligt Pausinias, direkt nederstigen från ett manligt arv (från Uranus), och därför är kärleken bara till för män. Det är kärleken för de som föredrar det starkare och mer intelligenta, för de som dras till intellektet och inte bara tänker på sin sexuella njutning. (Symposion:181c)

Eryximachos talar om samma uppdelning mellan de två olika typer av kärlek som Pausinias, om de två olika Afrodite-gudarna. Han utvecklar dock inte sin syn på de olika könen, utan talar mest om de två typerna av kärlek och deras konsekvenser. (Symposion:187d-e)

2.3 Aristophanes och Agathons tal i Symposion

Aristophanes är det tydligaste brottet mot den manliga homosexuella normen som löper genom Platons kärleksdialoger. Hans tal grundar sig i en väldigt unik mytologi. Han menar att alla människor i historiens början var androgyna och dubbelt så stora. De var fyrbenta, fyrmade, dubbelkönade, och andra detaljer som gjorde att de fungerade som två sammansatta människor. Även om de hade två könsorgan hade de bestämda kön. Vissa var manliga, vissa var kvinnliga och vissa var hermafroditer. (Symposion:189d-190b)

Det var starka varelser, och de bestämde sig en dag för att försöka attackera gudarna. Efter det klyvde gudarna dem i hälften. De blev individuella, tvåbenta, tvåarmade och enkönade människor. Det gjorde att de efter klyvningen saknade sin andra hälft. Kärlek – enligt Aristophanes – är alltså att sakna sin andra hälft, hälften som rättmätigen tillhör dem. (Symposion:190b-d)

Men Aristophanes ursprungliga människor följer ju inte normen. Enligt hans modell är kärlek inte

³ Väldigt korta efterforskningar i frågan pekar mot att det inte är olika gudar, men att det finns olika myter kring hur Afrodite kom till. Det är dock inte ett ämne som särskilt mycket berör varken Platon eller den här uppsatsen, och därför håller jag mig till att bara diskutera karaktären Pausinias trossatser och vad de säger om hans syn på kärleken.

bara kärlek mellan män, utan också kärlek mellan män och kvinnor och mellan kvinnor och kvinnor. Det viktiga är ju att man har ett begär till den människa man ursprungligen klyvdes från. Agathon, den sista talaren innan Sokrates, talar inte om män och kvinnor, han nämner inte heller homosexualitet eller heterosexuallitet.

2.4 Sokrates tal och Diotimas budskap i Symposium

I sin dialog med Sokrates utgår Sokrates kvinnliga mästare i kärlek, Diotima från att kärlekens syfte är ”reproduktion i skönhet”. Reproductionen utgår ifrån att man är gravid i kropp eller själ, för att använda Diotimas ordalag. Att vara gravid i kroppen kan båda människor och icke-mänskliga djur vara. Det sägs aldrig att männen inte kan vara det, men med tanke på att det verkar vara graviditet som vilken graviditet som helst Diotima syftar på kan vi anta att det bara är kvinnor som är gravida, alternativt att männen är gravida tillsammans med kvinnorna. Den kroppsliga kärleken hos Diotima verkar alltså ha en tydligt kvinnlig prägel, med tanke på att det är kvinnor som spelar huvudrollen.

Att den kroppsliga kärleken är kvinnliga är inte så konstigt. Tesen är inte radikalt annorlunda från tesen som framförs i Pausinias tal. Pausinias framför dock den kroppsliga och kvinnliga⁴ kärleken som något dåligt och ont. Hos Diotima verkar det vara tvärtom. Hon menar att graviditeten är ”an immortal thing for a mortal animal to do” (Symposion:206c). Hon menar också att det är omöjligt att föda något fult, något nyfött måste vara vackert (Symposion:206c). I klartext säger hon att ”when a man and woman come together in order to give birth, this is a godly affair” (Symposion:206c).

Det verkar alltså vara så att den kvinnliga, heterosexuella kärleken för Diotima är något som är både vackert och gudomligt. Hur är det då med den själsliga reproductionen?

Av språkbruket att döma är den själsliga kärleken manligt homosexuell. För att exemplifiera språkbruket säger Diotima: ”when he makes contact with someone beautiful and keeps company with him, he conceives and gives birth to what he has been carrying inside him for ages”.

Språkbruket innehåller genomgående maskulina personliga, reflexiva och possessiva pronomen.

Den själsliga kärleken verkar vara ädlare, då den handlar om visdom och dygd, snarare än kroppslig skönhet (Symposion:208e-209a). Men den kroppsliga (och kvinnliga) kärleken erkänns ändå som en viktig kärlek. Den är, precis som den själsliga, vacker och gudomlig.

4 När jag använder termer som kvinnligt, manligt, feminint och maskulint i ickegrammatiska sammanhang hänvisar jag till de sätt på vilka kvinnlighet och manlighet samt sexuell identitet skapades och reproducerades i det antika Grekland. Det ska inte läsas som några hänvisningar till hur kvinnligt och manligt ”är”. Vidare är det viktigt att notera att manlig homosexualitet ansågs vara den enda manliga kärleken, och att man med kvinnlig kärlek oftast avsåg heterosexuella förhållanden. Kvinnlig homosexualitet diskuterades väldigt sparsamt, om alls.

2.5 De tre talen i Phaedros

Phaedros kan enkelt delas upp i tre tal om kärlek, Lysias tal (framfört av Phaedros), Sokrates första tal och Sokrates andra tal. Sokrates första tal är en utmaning till Lysias, om att Sokrates kan framföra samma budskap som Lysias gjorde i sitt tal, men mycket bättre. Talen är därför väldigt snarlika.

Deras behandling av kön och sexualitet i talen är därför också väldigt snarlika. De talar om huruvida det är bra för en ung pojke att ha en älskare som vän, hjälpare eller lärare eller en annan äldre män som inte älskar honom. De använder både en typisk terminologi som utgår ifrån yngre pojkar och äldre män, samt älskare och den älskade, för att beskriva förhållanden.

Det är med andra ord tydligt att talen behandlar typiska förhållanden för Platons kärleksdialoger. Det handlar uteslutande om män, det handlar uteslutande om homosexuella och det handlar uteslutande om hierarkiska förhållanden, där den ena mannen är äldre och mer dominant, och den andra är väldigt ung och underlägsen.

Sokrates andra tal i Phaedros har inte riktigt samma fokus på de traditionella rollerna, men man märker ändå att det handlar om just de rollerna. Språkbruket är fortfarande centrerat kring yngre och äldre män:

”So when the lover is near, the boy's pain is relieved just as the lover's is, and when they are apart he yearns as much as he is yearned for, because he has a mirror image of love in him – 'backlove' – though he neither speaks nor thinks of it as love, but friendship. Still, his desire is nearly the same as the lover's, though weaker: he wants to see, touch, kiss and lie down with him; and of course, as you might expect, he acts on these desires soon after they occur.” (Phaedros:255d-e).

2.6 Sammanfattningsvis

Genom alla texter som inte explicit även tar upp kvinnlig kärlek (Pausinias tal, Aristophanes tal och Sokrates och Diotimas tal i Symposion) används samma språkbruk; manliga pronomen, manliga personer och män; yngre och äldre personer med en tydlig hierarkisk uppdelning; den älskande och den älskare; den passiva och den aktiva. I en sådan genomgående homogen text behöver kön och sexualitet inte uttryckas tydligt. Man föreställer sig den ändå.

I den miljön verkar Diotima, och det kanske är det som är intressantast. Det talas sällan om männen i Platons kärleksdialoger, just för att de är så självklara. De är grundförutsättningen. I en sådan miljö är det svårt att avfärda Diotimas kön som en slump.

3. Problemet och David Halperins lösningar

Vi har alltså konstaterat att Diotimas kön inte bara är udda för att hon tas upp som kärlekens mästare av en man på en fest som uteslutande är till för män i en diskussion där bara män är välkomna om sex för män med män.

Vi har också konstaterat att det är underligt att en person som Platon tar upp henne som kärlekens mästare, i och med att Platons kärleksdialoger har manligheten som ett starkt genomgående tema. Utanför Diotimas och Sokrates tal är kärlek som inte är mellan män något ytterst udda, ett sällsynt undantag.

Diotima är ju inte bara en talare i mängden. Hon tas upp av Platon genom Sokrates i dialogens viktigaste tal, som mästare. Hon framställs alltså som att honom vet mer om kärleken än alla männen i dialogen. Hon talar dessutom inte bara om kärleken generellt, utan tillägnar den avslutande delen av sitt tal till kärlek mellan män.

I en miljö där kvinnor var så osjälvständiga och stod i så låg rang hade det inte varit konstigt om män talade om hur kärlek var för kvinnor, precis som man gör flertalet gånger Platons kärleksdialoger om hur pojkar uppfattar kärlek (bland annat Phaedros:255d-e). Men här talar Diotima, av en underlägsen och passiv grupp, om hur kärlek är för män.

3.1 Diotima som icke-man

David M. Halperin har skrivit essän ”Why is Diotima a woman?”⁵ som försöker besvara just den frågan. En av hans första svar är att Sokrates karaktär inte kan ha introducerats till kärleken av en äldre män. Det skulle implicera Sokrates som en före detta *älskad* ('beloved', en passiv, ung part i ett homosexuellt förhållande). Sokrates själv är skeptisk till *paideastia* (de hierarkiska homosexuella förhållandena) som social institution, och genom att implicera att han själv deltagit i ett skulle ge ett sken av att han tyckte att institutionen var bra. Att göra Diotima till kvinna skulle vara ett sätt att förhindra den tolkningen. (Halperin, 1990:115-116)

En annan förklaring som Halperin diskuterar är att Diotimas frånvaro av manligt kön skulle göra henne mer förmögen att ge en mer objektiv förklaring. Istället för att fångas av hennes intresse av potentiella egna *paiderastia*-förhållanden kan hon uttala sig om *korrekt paiderastia* med bas i riktig kunskap. Hennes kunskap kommer alltså snarare från kunskap om kärlekens form än hennes kropps begär. (Halperin, 1990:116)

5 Essän är bland annat tryckt i Halperins essäsamling ”One Hundred Years of Homosexuality”.

3.2 Halperin om Diotima som moder

Det går dock inte att missa att Diotima utgår från ett väldigt kvinnligt perspektiv. Hon talar om kärlek i termer med stark koppling till kvinnlig (moderlig) biologi. Kärlek – oavsett om det handlar om den kroppsliga kärleken eller den själsliga kärleken – symboliseras med graviditet (Symposion:206b-c), vidare talar hon om barnafödande (Symposion:206d), födselsmärter (206e) och att uppfostra barn (207b). (Halperin, 1990:117)

Diotima återanvänder mycket av symboliken kring barnafödande och graviditet när hon talar om den själsliga, manliga kärleken. Där ses den äldre mannen som en moder, och pojakens intellekt som det som ska växas och förlösas genom vänskap, visdom och dygd. Den äldre mannen ska här se pojakens växande intellekt som skönheten han jagar genom att inleda ett förhållande med pojken.

Man kan se det som ett sätt att dialektiskt reducera kärleken, vilket hon kan göra för att sedan generalisera den till att gälla all kärlek. Således kan Diotima med grund i sin kunskap om graviditet och barnafödande och sin kunskap om kärlek skapa en bättre och mer allmän teori om kärlek.

Hennes kön är därför till för att hon ska kunna integrera en mer feminin syn på kärlek i sin teori. Det borgar inte bara för att hon har kunskap om det kvinnliga perspektivet på kärlek, utan också för att hon har kunskap om det hon reducerar kärleken till, barnafödandet.

3.3 Feminina förhållanden

En annan tes som Halperin för fram är tesen att Platon i Symposion försökte bryta lite med den manliga synen på kärlek och förhållanden. Som man kunde läsa redan i Pausinias tal fanns det en klar uppdelning mellan kvinnlig och manlig kärlek. I dialogerna förs ofta den manliga kärleken, den mellan äldre män och yngre pojkar, fram som den finare kärleken.

Enligt Halperin var dessa *paiderastia*-förhållanden dock långt ifrån oproblematiska. Han citerar Xenofon som skriver ”the boy does not share in the man's intercourse, as a woman does; cold sober, he looks upon the other drunk with sexual desire.” (Halperin, 1990:130). Vad vi märker i Xenofons redogörelse är inte bara pojakens påtvingade och möjligen smärtsamma roll i samlaget, utan också dess motsvarighet i den alternativa heterosexuella (kvinnliga) relationen.

Den kvinnliga sexualiteten ansågs kanske inte fin, men man erkände iallafall ofta kvinnors sexuella njutning. Xenofon anmärker själv i citatet att kvinnor, till skillnad från passiva pojkar, njuter av sex. ”The boy does not share in the mans's intercourse, *as a woman does*” [min kursivering]. Halperin presenterar vidare hur man även i de konstnärliga skildringarna i antiken kan se hur kvinnor tydligt framställs som njutandes av samlag, när pojkar väldigt tydligt inte framställs som njutande.

(Halperin, 1990:133-135)

Halperin nämner också Aristophanes mytiska berättelse, som ur könsmässig aspekt skiljer sig rejält från de andra (vilket jag diskuterar i 2.3). Men förutom att Aristophanes mytiska berättelse erkänner kärlek mellan kvinnor och mellan kvinnor och män får man intrycket att det handlar om kärlek mellan jämlika individer. De två parterna i ursprungspersonerna Aristophanes talar om bör ju rimligtvis vara lika varandra. (Halperin, 1990:131)

En *paidierastia*-relation kan knappast ses som jämlik. Förutom att ålderskillnaden i regel är väldigt stor var just hierarkin i förhållandet en väldigt central del. Det blir således svårt att passa in *paidierastia*-relationer i Aristophanes kärlekssyn. Däremot finns det inga problem för jämlika homosexuella män, men i jämlikheten ingår att ha ett – enligt en antikt grekiska synen – mer feminint förhållande. (Halperin, 1990:131)

Platon utvecklar konceptet om jämställda manliga förhållanden i Phaedrus (255c-e), där han talar om att pojken i förhållandet inte ska uppleva *philia* utan *antéros*. *Antéros* översätts av Alexander Nehamas (i *Plato on Love*) till ”backlove” och av Reginald Hackforth till ”counterlove”. Platon verkar här lägga en betoning på just det reciproka i relationen, vilket inte är hur man tänker sig *paidierastia*-förhållanden. (Halperin, 1990:131-132)

4. Angela Hobbs tolkningar av Diotimas kön

4.1 Kvinnliga förhållanden mellan män

Angela Hobbs inleder sin artikel *Female Imagery in Plato* med en kort genomgång av hur könen representeras. Där argumenterar hon för att – Platons referenser till kvinnlig biologi till trots – att det definitivt handlar om förhållanden mellan män. Visserligen använder Diotima det könsneutrala ordet *anthropôs*, men de flesta av orden hon använder syftar tydligt till män (*ek neou; ton andra; tous neous; tous kalous paidas te kai neaniskous; to orthôs paiderastein*). (Hobbs, 2006:253-255)

Hon diskuterar också hur Platon ”tar ifrån” kvinnor en av de få biologiska egenskaper de är unika i att ha, bärandet och födandet av barn. Hon citerar (Hobbs, 2006:255) Elizabeth Pender (från *Spiritual Pregnancy in Plato's Symposium*) som skriver:

”she teaches gim that the philosophical intercourse, conception, pregnancy and delivery of male lovers are superior to the corporeal acts of human women ... the male philosopher becomes the site of metaphorical reproduction, the subject of philosophical generation; the female ... becomes a defective male, defined by lack.”

Synen hon presenterar verkar koherent med Halperins teser. Halperin tolkar inte nödvändigt Sokrates/Diotimas tal som att de explicit framför en kärlekssyn som är koherent med att kvinnor upplever fullvärdig kärlek. Vad Platon egentligen gör är att presentera en syn på manlig kärlek med kulturellt feminina egenskaper.

Den första tesen som Hobbs presenterar är således just detta. Sokrates modifierar den vanligare föreställningen om manlig kärlek, genom att plocka in vad kulturen anser är typiskt feminina drag. Till sin hjälp använder han därför en kvinna som använder kvinnligt bildspråk, med graviditet och barnafödelse. Ändå tyder språkbruket på att det handlar om manlig kärlek. (Hobbs, 2006:256-257)

4.2 Platons feminina och maskulina bildspråk

Hobbs noterar att barnafödandet i dialogen med Diotima inte är det enda typiskt kvinnliga bildspråket Platon använder. I *Theaitetos* (148e-151d) talar Sokrates om sig själv som barnmorska (*maia*) som hjälper andra (män) att ”föda” kunskap. I *Statsmannen* (305e-311c) används jämförelsen att sant statsledarskap är som vävande. (Hobbs, 2006:259-260)

Platon använder ett tydligt språk som gör att vi kan sätta mycket tilltro till att det är just dessa kvinnliga aktiviteter han syftar på i sitt bildspråk, att vi inte tolkat Platons analogier fel (Hobbs, 2006:262-265). Hon skriver:

”Diotima could have used *tiktein* or *gennan*, which can apply to either sex, but she does not. There is no escaping the fact that it is here applied to all humans (*anthrōpoi*). Nor should we overlook the fact that Plato has chosen to put these words into the mouth of a woman, which again would incline his audience to think of female pregnancy[.]” (Hobbs, 2006:264)

Samtidigt använder Platon också en del referenser till kulturellt manliga sysslor. Han använder bildspråk som handlar om krig, om jakt och om idrott – alla typiskt manliga sysslor. Det är visserligen inte uppseendeväckande att Platon använder referenser till manliga sysslor i en patriarkal kultur, men om man studerar Platons kvinnliga bildspråk måste man ändå förhålla sig till de manliga bildspråken också. (Hobbs, 2006:258-259, 265).

Därför lanserar Hobbs en ny tes, tesen om den ambivalente Platon, som varierar bildspråket just för att inte fästa sig vid en maskulin (eller feminin) filosofi. (Hobbs, 2006: 265-267)

4.3 Den ambivalente Platon

”In response to this puzzle, my suggestion is already outlined: namely, that Plato's position is deliberately ambivalent, designed to accommodate both the ideals to which his students should aspire and the reality that his immediate audience is almost entirely male and living in a world of becoming in which gender (and the body generally) is inevitably important.” (Hobbs, 2006:266)

Hobbs påpekar att Platon många gånger i sina skrifter presenterar en utopi för både kvinnor och män. Hon tar upp att Platon i *Staten* presenterar åsikten att även kvinnor kan kriga och idrotta, och egentligen göra de flesta av de sysslor män gör i dåtidens Grekland (Hobbs, 2006:265). Hon påpekar att Platon i *Meno* menar att dygder är genusneutrala. Platons utopi verkar till stor del vara ett samhälle bortom arbetsdelningen och sysslodelningen mellan kvinnor och män (Hobbs, 2006:266).

Tolkningen av Platon liknar Halperins tolkning som jag tar upp i 3.3, där Halperin menar att Platon i *Symposion* föreställer sig en manlig sexualitet bortom vad som är typiskt manligt och typiskt kvinnligt, genom att dialektiskt modifiera den manliga sexualiteten med kvinnliga ideal. Hobbs tolkning är dock bredare, då hon ser att Platons syn på sexualitet är en del av hans större samhällsprojekt.⁶

⁶ Hobbs påpekar också att Platon aldrig talar om att unga flickor bör söka sig till filosofi för att bli ”riktiga kvinnor”. Antagligen påpekar han aldrig heller att unga flickor bör skaffa sig en älskare för att uppleva *anterôs* och lära sig om *erôs*. Frågan är ju också om dessa unga flickor ska söka sig till män eller kvinnor. Man kan gissa att Platon inte tänkte på det, då unga flickor oftast giftes bort tidigt. (Hobbs, 2006:267)

5. Konklusion och analys

Jag har tagit upp sex teorier som Halperin och Hobbs presenterar i sina texter om Diotima. Halperin presenterar följande teser: att Diotima är kvinna för att inte förvirras för den aktiva parten i ett *paiderastia*-förhållande med Sokrates (kapitel 3.1), att Diotima är kvinna för att kunna anses objektiv i frågor om *paiderastia* (kapitel 3.1), att Diotima är kvinna för att verka mer lämplig att använda kunskap om bärande och födande av barn (kapitel 3.2) och att Diotima är kvinna för att Platon ska kunna modifiera den manliga sexualiteten genom att dialektiskt infoga kvinnliga ideal (kapitel 3.3).

Hobbs presenterar återigen tesen att Diotima är kvinna för att Platon ska kunna modifiera den manliga sexualiteten i likhet med Halperins sista tes (kapitel 4.1), och presenterar sedan tesen om ”den ambivalente Platon”, att Diotima är kvinna för att Platons mer utopiska idéer handlar om ett samhälle som är bortom traditionell dåtida arbets- och sysslodelning mellan könen (kapitel 4.2).

Precis som Halperin själv tar upp är det inte lätt att acceptera de två första teserna han tar upp, då Diotima inte nödvändigtvis behöver vara en kvinna bara för att hon inte är en man (Halperin, 1990:116-117). Varför inte tala om en androgyn person, eller ett könlöst väsen, eller en grupp människor? Hans tredje tes, att Diotima är en kvinna för att den idealtypiska kvinnan har expertis i bärande och födande av barn, motsägs inte av hans fjärde tes, eller Hobbs två teser. Snarare är det ju bara positivt att någon med expertis i det kulturellt kvinnliga är del av dialektiken.

Halperins fjärde tes och Hobbs första tes – teserna om dialektiken mellan kvinnlig och manlig sexualitet – motsägs inte heller av Hobbs andra tes – om Platons visioner. Snarare verkar det vara en naturlig del av argumentationen. Om Platon tänker sig att män och kvinnor en dag kommer att vara kulturellt lika bör de inte vara som män eller kvinnor, de bör vara en kombination.

Det verkar för mig rimligt att acceptera just tesen om den dialektiska utvecklingen. Både Halperin och Hobbs texter övertygar mig om att Platons mål med att introducera Diotima som kvinna är att låta de egenskaper som förknippades med kvinnlig sexualitet i dåtidens Grekland ha ett inflytande även på synen på manlig sexualitet.

Den tesen rimmar också väl med Platons intentioner. Den kulturellt kvinnliga sexualiteten var till skillnad från *paiderastian* både mer njutbar för båda parter och mer ömsidig. Det verkar vara det Platon vill i både *Symposion* och *Phaedros* om man studerar de centrala talen i dialogerna. *Anterôs* verkar inte alls lika rimligt i den typiska *paiderastian* som i den kulturellt uppfattade kvinnliga sexualiteten.

6. Referenser

På de platser i uppsatsen där jag refererat till Platons dialoger i översatta original har jag inte hänvisat ordentligt. Det är för att uppsatsen kretsat kring just dessa dialoger, och att det därför verkade lämpligare med förenklad hänvisning. Alla referenser till dialogerna *Lysis*, *Symposion* och *Phaedros* är från samma bok, som är med i litteraturlistan och heter *Plato on Love*. Översättare är Alexander Nehamas. När jag refererar till andra dialoger använder jag samma referenser som Halperin och Hobbs gjort i sina artiklar.

Halperin, D. M., 1990. *One hundred years of homosexuality : and other essays on Greek love*. London: Routledge.

Leshner, J. H., Nails, D., Sheffield, F. C. C. ed., 2006. *Plato's Symposium – Issues in Interpretation and Reception*. Cambridge: Harvard University Press.

Reeve, C. D. C. ed., 2006. *Plato on Love: Lysis—Symposium—Phaedrus—Alcibiades, with selections from Republic and Laws*. Indianapolis: Hackett Publishing Company, Inc.